

magok a szöveges információk hatékony előkészítése és ellenőrzése érdekében;

információs szolgálat az EURONET helyzetéről.

/DUNNING, A. J.: *The origins, development and future of Euronet - Program News of Computers in Libraries*, 11. köt. 4. sz. 1977. p. 145–155./

(Sárdy Péter)

A K+F tevékenység információs rendszere, az ASZINIT

A szakemberek becslése szerint a kutatás és fejlesztés eredményeinek mindössze 20%-át publikálják, s a nagy átfutási idő miatt ezt is jókora késéssel. Mindez fokozza a kutatások megismétlésének veszélyét, és információszegényebbé teszi az alkotói erőfeszítéseket. Ezért a kutatás és fejlesztés nyilvántartása, a folyamatban lévőkről való informálás, illetve a befejezett munkákban található információk közkinccsé tétele elsősorú népgazdasági érdek.

A Szovjetunióban a kutatást–fejlesztést szolgáló információs tevékenység a következő fejlődésen keresztül jutott el jelenlegi szervezetéig, az automatizált ASZINIT (*Avtomatizirovannaja szisztema informacii po nauke i*

tehnikе v oblaszti nepublikuemih dokumentov = Nem publikált Dokumentumok Műszaki–Tudományos Információs Rendszere) rendszerig:

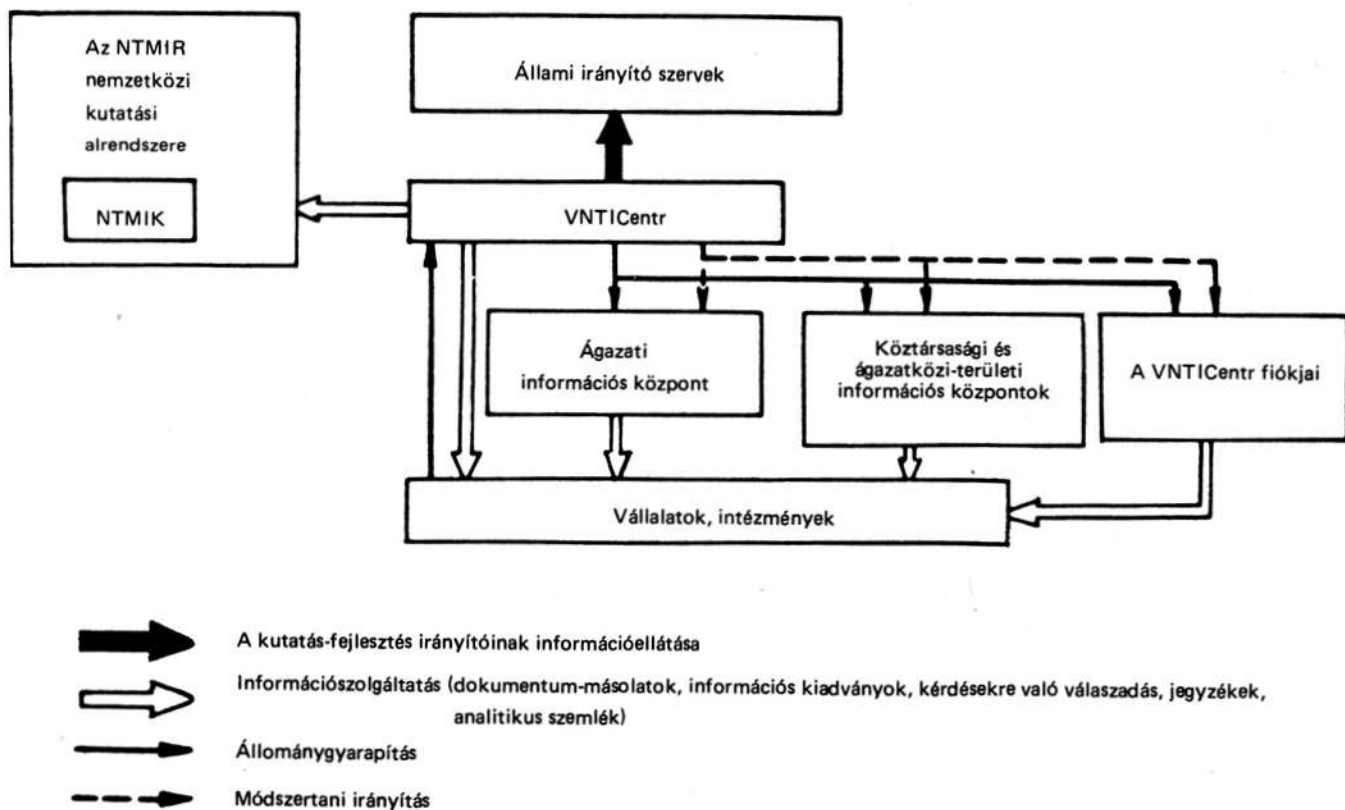
1966-ban minisztertanácsi határozat kötelezte a VNTICentr-t (*Vszeszojuznij naucsno-tehniczeszkij informacionnij centr = Össz-szövetségi Tudományos Műszaki Tájékoztatói Központ*), hogy a kutatási–fejlesztési jelentések mikrofilmre vételével fejlessze ki (az országos tudományos–műszaki információs rendszer alrendszeréként) a kutatási és fejlesztési tevékenység információs rendszerét;

1968. január 1-én rendelet jelent meg a befejezett kutatási–fejlesztési munkákról szóló jelentések kötelező megküldéséről a VNTICentr-be;

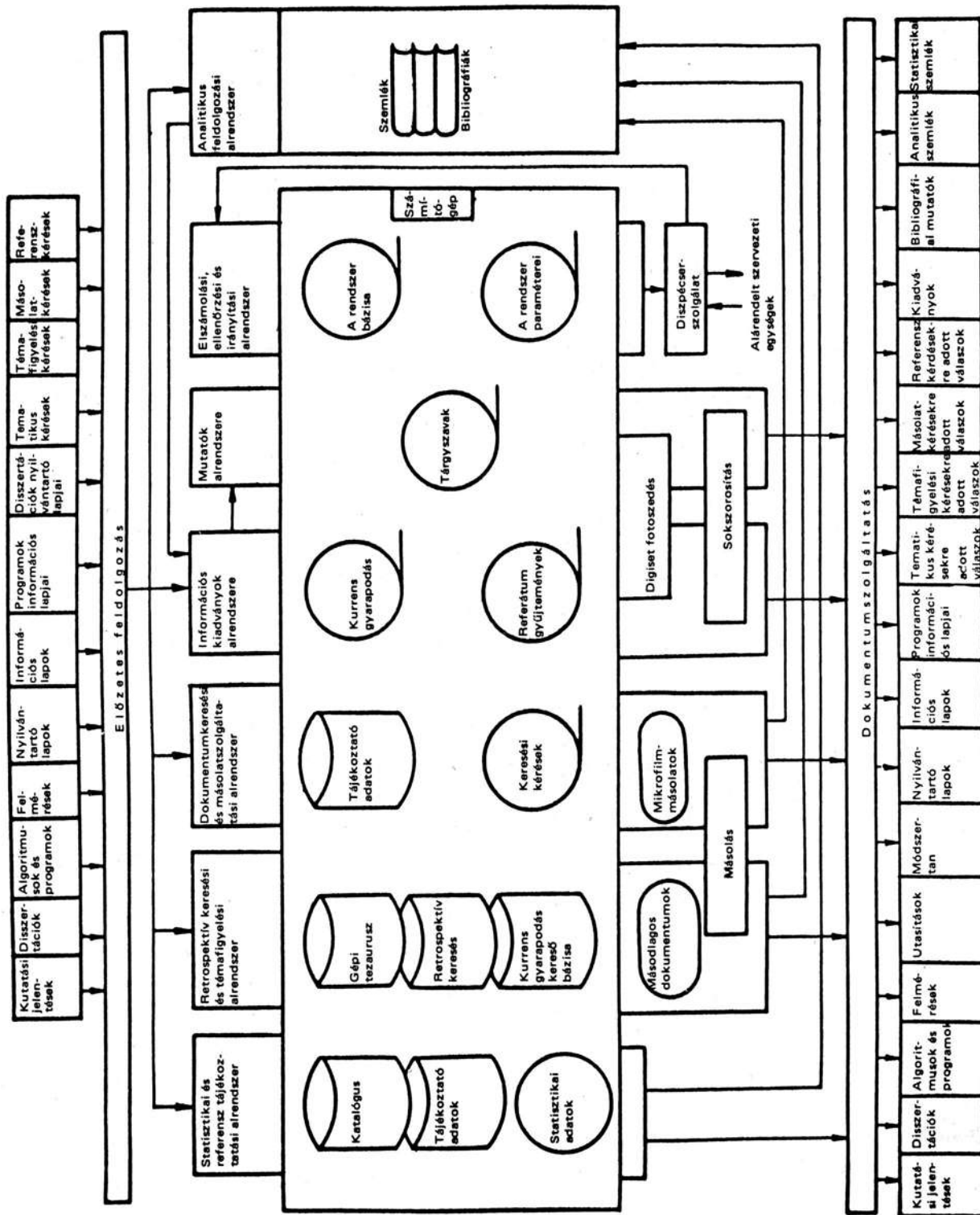
1969-ben megkezdtek a társadalomtudományi kutatási jelentések, valamint a megvédett kandidátusi és doktori disszertációk megküldését is;

1970-ben megkezdődtek a rendszer automatizálásának előmunkálatai;

1973-ban a bejelentési kötelezettséget kiterjesztették a kutató–fejlesztő tevékenység megkezdésére, majd a VNTICentr elindítja analitikus szemléinek közzétételét, létrehozza (Leningrádban) az első fiókját, az automatizált ASZINIT rátér a próbaüzemre, s az NTMIR-ben (*Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Rendszer*) részt vevő országok elhatározzák, hogy saját nemzeti rendszereiket e téren is összekapcsolják.

1. ábra A VNTICentr kapcsolatai más szervekkel

2. ábra Az ASZINIT struktúrája

1977-ben megindult az ASZINIT üzemszerű működése.

A VNTICentr a rendszerben a következő funkciókat látja el:

országosan nyilvántartja a kutató–fejlesztő tevékenységet;

mikrofilmre fényképezve kialakítja és folyamatosan gyarapítja a kutatási és fejlesztési jelentések és disszertációk országos állományát;

mikrofilmállománnyal látja el fiókjait;

mikrofilmállománnyal látja el az ágazati, a köztársasági, az ágazatközi–területi információs szerveket, de ezen kívül referátumokat is rendelkezésükre bocsát;

analitikusan feldolgozza a beérkező dokumentumokat, és létrehozza saját tájékoztató és kereső apparátusát;

állami szerveknek információkat nyújt a kutató–fejlesztő tevékenységről;

az érdeklődők számára hozzáférhetővé teszi szolgáltatásait;

információ- és kiadványcserét bonyolít le az NTMIR tagországainak hasonló rendszereivel az NTMIK útján;

módszertanilag irányítja a kutatási–fejlesztési tevékenységgel kapcsolatos információs tevékenységet.

A VNTICentr mintegy 17 ezer intézménnyel áll kapcsolatban. Ezek közül

2%	főhatóság,
40%	kutatóintézet,
10%	felsőoktatási intézmény,
25%	tervezőintézet,
20%	termelőüzem,
3%-a	pedig információs szerv.

Az ASZINIT külső kapcsolatait az 1. ábra mutatja be.

A 2. ábra az ASZINIT struktúrájáról ad tüzetes tájékoztatást, a szolgáltatásokat is beleértve.

A rendszerben használt programnyelvek – a Cobol és a Fortran – 311 programot teljesítenek. Ez kb. 1 millió utasítást tesz lehetővé a 4 megabyte kapacitású memóriában.

Kísérletek történtek a rendszer gazdasági hasznának felmérésére is. A feldolgozásban kimutatható megtakarítás évi 2,6 millió rubelt tesz ki. A párhuzamos vagy ismételt kutatások megszüntetésével – óvatos becslés szerint – évenként 15–18 millió rubelt takarít meg a rendszer a népgazdaság számára. A kutató–fejlesztő munka jobb információellátásának gazdasági kihatását felbecsülni sem lehet.

Előkészületben van az ASZINIT második kiépítése. A továbbfejlesztés céljai:

közvetlen információ-betáplálás;

multi- és távhozzáférés;

párbeszédés üzemmód bevezetése és videoterminálok rendszeresítése;

az információk tartalmi feldolgozásának integrálása;

a dokumentumok és kérések indexelésének részleges automatizálása;

a beszámolók és a disszertációk mikrofilmlapra másolása;

mágnesszalagos és mikrofilmlapos információellátás a fiókok, az ágazati és területi információs szervek számára;

szövegek és referátumok videoterminálokra történő kivetítése;

az információk mikrofilmen való közvetlen szolgáltatása;

automatizált kiadványelőkészítés;

tematikus, faktografikus és kombinált kérdésekre egységes gépi tezausz, illetve integrált adatbázis alapján való válaszadás;

a fontosabb kutató–fejlesztő munkák aktív információellátása;

a nemzetközi együttműködés bővítése.

/SZÜCSEV, V. V.–KAZAKOV, E. N.: *Szisztéma informacii o naucsno-isszledovatel'szkih i opitno-konsztruktorszkih rabotah. = Naucsno-Tehnicosz-kaja Informacija, 1. sor. 11–12. sz. 1977. p. 34–39./*

(Futala Tibor)

Új csehszlovák kormányhatározat a tudományos, műszaki és gazdasági információs rendszer fejlesztésének alapelveiről

A csehszlovák szövetségi kormány 237/77. szám alatt határozatot hozott a tudományos, műszaki és gazdasági információs rendszer fejlesztésének alapelveiről. A határozat 1980-ig szab irányt a rendszer fejlődésének. A döntést megelőző viták során felmerült a kérdés, hogy nem lenne-e helyes a rendszert törvénnyel megalapozni. Ezt az elgondolást azzal vetették el, hogy a törvényi szabályozás a rendszer szervezeti változásai és nem teljes kiépítettsége miatt korai lenne. Bár az elfogadott alapelveknek nincs törvényerejük, annyi mindenképpen remélhető tőlük, hogy hatásukban megteremtik a törvényi szabályozás előfeltételeit.

A határozat értelmében a tudományos, műszaki és gazdasági információs rendszert a következő alapelvek szerint kell fejleszteni:

1. A szakmai információs rendszer a népgazdasági információs rendszer szerves része. A szocialista országok integrációja megköveteli, hogy a rendszer fokozatosan részévé váljék a KGST-országok tudományos, műszaki és gazdasági információs rendszerének.